

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут мистецтв

Кафедра інструментально-виконавської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

« 11 » « 09 » 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ. СКРИПКА

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво» (Інструментальне виконавство)

Освітнього рівня: другого (магістерського)

Освітньої програми

025.00.01 Музичне мистецтво

Спеціалізації: викладання музичного інструмента

Київ – 2019

Розробник: Василевич Марта Олексіївна, викладач кафедри інструментально - виконавської майстерності

Викладач: Василевич Марта Олексіївна, викладач кафедри інструментально - виконавської майстерності

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол від 29.08. 2019 року № 8

Завідувач кафедри (Т. Б. Каблова)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи)

025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

___ . ___ . 2019 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) (О. М.Олексюк)
(підпис)

на 20__ / Робочу програму перевірено

___ . ___ . 2019 р.

Заступник директора (А.О. Таранник)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__» 20__ р.,
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__» 20__ р.,
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__» 20__ р.,
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__» 20__ р.,
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання - денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	
Курс	VI
Семестр	11
Кількість змістових модулів з розподілом:	
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі:	60
аудиторні	20
модульний контроль	4
семестровий контроль	30
самостійна робота	6
форми семестрового контролю	екзамен

2. Мета навчальної дисципліни – Підготувати компетентного конкурентно-спроможного фахівця в галузі музично-педагогічної освіти, здатного здійснювати фахову підготовку студентів (майбутніх викладачів вищого навчального закладу) на заняттях з музичних дисциплін. Надати вищу музично-педагогічну освіту з можливістю викладання дисциплін кваліфікації у вищих навчальних закладах.

Завдання навчальної дисципліни - виховання ряду компетентностей студента, зокрема:
Загальні -

Світоглядна: наявність ціннісно-орієнтаційної позиції. Загально-культурна ерудиція, широке коло інтересів. Розуміння для власного розвитку історичного досвіду людства. Розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії. Збереження національних духовних традицій.

Громадянська: здатність до реалізації прав і обов'язків громадянина України. Повага до Батьківщини, народу, держави, її символіки, традицій, мови.

Комунікативна: здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Здатність працювати у команді. Вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення. Здатність до професійного спілкування іноземною мовою.

Інформаційна: здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для використання у професійній діяльності.

Самоосвітня: здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Прагнення до професійного лідерства та успіху.

Фахові –

Управлінська: готовність виконувати організаційну, координаційну та регуляторну функції керівника музично-творчого проекту. Здатність до управлінської діяльності на рівні музичного колективу, академічної групи, кафедри, факультету, інституту з дотриманням принципів корпоративної культури.

Художньо-естетична: сформованість системи художньо-естетичних, мистецтвознавчих та культурологічних знань.

Психолого-педагогічна: готовність виконувати функції викладача вищого навчального закладу. Розуміння і дотримання у практичній діяльності основних завдань і принципів музичної педагогіки.

Методична: володіння методикою викладання дисциплін кваліфікації у вищій школі (відповідно до обраної спеціалізації). Знання специфіки та методів навчання студентів музично-педагогічної спеціальності. Розуміння змісту та принципів укладання навчальних і робочих програм з фахових дисциплін. Знання програмових вимог з методики музичної освіти для студентів вищих навчальних закладів.

Інструментально-педагогічна: здатність застосовувати інструментально-виконавські уміння у навчальній, педагогічній та концертно-виконавській діяльності. Знання інструментально-педагогічного репертуару та володіння методами роботи над творами різної форми, жанру, стилю. Здатність до ансамблевої та оркестрової гри. Володіння методами навчання гри на музичному інструменті та методикою викладання музичного інструмента у вищій школі.

3. Результати навчання за дисципліною.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- мати сформований світогляд, активну громадянську позицію та загальну культуру;
- уміти аналізувати культурно-мистецькі явища і процеси;
- уміти працювати у творчому колективі;
- вільно володіти українською мовою та бути готовим до професійного спілкування іноземною мовою;
- бути емоційно стабільним, толерантним;
- бути готовим до використання інформаційних технологій у професійній діяльності;
- бути здатним до управлінської діяльності у вищому навчальному закладі з дотриманням принципів корпоративної культури;
- мати знання з теорії та методології музичної освіти;
- бути готовим до науково-педагогічної діяльності у вищій школі, виконувати функції викладача вищого навчального закладу;
- знати зміст освітньої програми, принципів і методів навчання студентів спеціальності «Музичне мистецтво», володіти методикою викладання музичних дисциплін, вміти добирати ефективні форми та методи роботи зі студентами;
- розуміти технології укладання навчальних і робочих програм з фахових дисциплін;
- уміти формувати навчальний репертуар студента для занять в інструментальному класі, володіти методами роботи над музичними творами різної форми, жанру, стилю;
- бути готовим до публічної музично-творчої діяльності, спроможним виконати сольну програму з фаху;
- бути здатним до розкриття особистісного творчого потенціалу, професійного лідерства, самовдосконалення.

**4. Структура навчальної дисципліни:
Тематичний план навчання**

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами Робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Подальший художньо-артистичний розвиток студента-магістранта.							
Тема 1.1. Робота над втіленням художніх задумів у творах, що вивчаються.	5				5		
Тема 2.1. Органічне поєднання художньої та технічної робіт під час відпрацювання художніх творів.	8				5		3
Модульний контроль	2						
Разом	15						
Змістовий модуль 2. Реалізація всіх напрацювань магістранта для успішного виконання програми державного іспиту.							
Тема 2.1. Удосконалення умінь виконання поліфонічних творів.	3				3		
Тема 2. 2. Завершальний етап роботи над художніми музичними творами.	10				7		3
Модульний контроль	2						
Разом	15						
Семестровий контроль	30						
Усього за XI семестр	60						
Усього за VI курс	60						

5. Програма навчальної дисципліни «Музичний інструмент. Скрипка.»

Змістовий модуль 1 (VI курс, XI семестр)

Подальший художньо-артистичний розвиток студента-магістранта.

Тема 1. Робота над втіленням художніх задумів у творах, що вивчаються.

Головна мета виконавської роботи – розкриття суті художнього образу, передавання властивих цій музиці характеру, настрою, її смислу та ідеї. Необхідність розвитку творчої уяви виконавця, збагачення його внутрішнього світу взагалі.

Осн. л-ра: 1, 3-6.

Дод. л-ра: 1-11.

Тема 2. Органічне поєднання художньої та технічної робіт під час відпрацювання художніх творів. Поділ роботи над твором повинен бути поняттям умовним. В технічному опрацюванні твору є художні елементи, а робота над художнім образом невідривна від способів його реалізації.

Осн. л-ра: 1-6.

Дод. л-ра: 1, 3, 4, 6, 8, 11.

Змістовий модуль 2 (VI курс, XI семестр).

Реалізація всіх напрацювань магістранта для успішного виконання програми державного іспиту.

Тема 1. Удосконалення умінь виконання поліфонічних творів.

Робота над загостренням інтонації, відшліфування внутрішнього почуття ритму, різноманітність динаміки, виявлення прихованої поліфонії за допомогою динаміки, агогіки, штрихів і аплікатури. Робота над густотою та щільністю звучання, відтінками вібрації. Робота над інтонацією подвійних нот, акордів, якістю їх виконання.

Осн. л-ра: 1, 3-6.

Дод. л-ра: 1-11

Тема 2. Завершальний етап роботи над художніми музичними творами.

Вчитування у нотний запис, робота з теоретичного аналізу твору. Вивчення біографії композитора, його естетичних поглядів, обставин написання твору, інтерпретації. Аналіз форми твору, його тематики, мелодичних кульмінацій, гармонічної мови та інших характерних виражальних засобів.

Осн. л-ра: 1, 3-6.

Дод. л-ра: 1-116. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів
 Аудиторні (лабораторні) заняття – **20** год. Самостійна робота - **4** год.
 Модульний контроль - **6** год.

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування	1	10	10	10	10
Лабораторна робота	10	10	100	10	100
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Контрольне модульне прослуховування	25	1	25	1	25
Разом		-	140	-	140
Максимальна к-сть балів		280			
Розрахунок коефіцієнта		Усього за період роботи до екзамену 280 балів (що прирівнюється до 60 балів з урахуванням коефіцієнта 4,7), екзамен – 40 балів.			

6.2 Завдання для самостійної роботи студента

1. Самостійне опрацювання студентами науково-педагогічної та мистецтвознавчої літератури. Робота з навчальними посібниками, підручниками тощо. Самостійний пошук відповідної інформації в мережі Інтернет.
2. Робота з відповідним нотним матеріалом. Самостійний порівняльний аналіз стилів та форм відповідних музичних творів.
3. Відвідування концертів, лекцій, виставок.

№	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
1.	Органічне поєднання художньої та технічної робіт під час відпрацювання художніх творів.	3	Нотна література	На занятті	5
2.	Аналіз форми творів, їх тематики, мелодичних кульмінацій, гармонічної мови та інших характерних виражальних засобів.	3	Нотна література	На занятті	5
Усього за XI семестр		6			10

6.2. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форми проведення	Критерії оцінювання	Бали
Модульний контроль 1		
Прослухування під час роботи в класі	знання тексту	8
	відпрацювання технічних труднощів	9
	розуміння стильових особливостей	8
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 2		
Прослухування під час роботи в класі	знання тексту	8
	техніка виконання, інтонаційна точність	8
	подолання труднощів	9
	виконання поліфонічної тканини	
Максимальна кількість балів		25

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Екзамен – відкрите виконання однієї частини поліфонічного твору та твору великої форми – 40 балів.

Бали	Критерії
35 - 40	Студент продемонстрував досконале володіння музичним інструментом. Технічна майстерність на необхідному рівні. Складність програми відповідає вимогам. В грі присутнє відчуття стилю музики, що виконується. Гра стабільна, без текстових помилок.
29 - 34	Студент продемонстрував дуже добре володіння музичним інструментом. Допустив незначні випадкові технічні огріхи, які суттєво не впливають на загальну картину технічної майстерності. Складність програми відповідає вимогам. В грі присутнє відчуття стилю музики, що виконується. Гра відносно стабільна, проте мають місце незначні текстові неточності, які не порушують форми творів і не впливають на цілісне їх сприйняття.
25 – 29	Студент продемонстрував добрий рівень володіння музичним інструментом. Технічна майстерність добра, але допущені неточності у виконанні штрихів, нестабільна інтонація, не завжди якісне звуковидобування. Рівень складності програми відповідає вимогам, проте відчуття стилю, характеру музики та фразування не завжди логічне і переконливе. Мають місце деякі текстові неточності
19 - 24	Студент продемонстрував достатній рівень володіння музичним інструментом. Виявив недосконале володіння штриховою технікою, допустив багато інтонаційних неточностей, має проблеми з відтворенням складних ритмічних рисунків. Рівень складності програми середній або завищений щодо його виконавських можливостей. Розуміння стилю фрагментарне, фразування непереконливе. Використання динаміки і агогіки дещо хаотичне, непродумане. Артистизм невиразний. Виконання недостатньо стабільне. Текст відтворений з численними неточностями.
10 - 19	Студент продемонстрував посередній рівень володіння музичним інструментом. Виявив обмежені технічні можливості, слабку штрихову техніку і техніку виконання подвійних нот, акордів, нестабільне інтонування. Складність програми невисока. Не охоплена форма творів, нелогічне фразування. Мало використовує засоби художньої виразності – динаміку, агогіку. Артистизм не виявлений. Виконання програми нестабільне.
1 - 9	Виявлений низький рівень володіння інструментом. Неякісне звуковидобування, обмежене володіння штрихами. Фальшива інтонація. Значні проблеми з метроритмом. Складність програми недостатня, несформоване відчуття стилю, нерозуміння характеру музичних творів, невміння фразувати. Відсутній артистизм виконання. У тексті допущена велика кількість грубих помилок. Гра нестабільна.

6.6. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68
Незадовільно	0 – 59

7. Навчально-методична картка дисципліни

XI семестр				
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Подальший художньо-артистичний розвиток студента-магістранта		Реалізація всіх напрацювань магістранта для успішного виконання програми державного іспиту.	
К-сть балів за модуль	100		100	
Заняття № Лабораторні	1 - 5	6 - 10	11 - 13	14 - 20
Теми занять та кількість балів	Тема 1.1 Робота над втіленням художніх задумів у творах, що вивчаються.	Тема 1.2 Органічне поєднання художньої та технічної робіт під час відпрацювання художніх творів.	Тема 2.1 Удосконалення умінь виконання поліфонічних творів.	Тема 2.2 Завершальний етап роботи над художніми музичними творами.
Самостійна робота – к-сть балів		5		5
Види поточного контролю	Модульне контрольне прослуховування- 25 б.		Модульне контрольне прослуховування- 25 б.	
Усього	140		140	
Підсумковий контроль			Екзамен	
Коефіцієнт	Усього за період роботи до екзамену 280 балів (що прирівнюється до 60 балів з урахуванням коефіцієнта – 4,7); екзамен - 40 балів.			

8. Рекомендовані джерела: Гами і вправи:

1. Гржималі І. – Вправи в гамах.
2. Григорян А. – Гами і арпеджіо.
3. Коргуєв С. – Вправи у подвійних нотах.
4. Шевчик О. – Школа скрипкової техніки.
5. Шрадїк Г. – Вправи, т. II.

Етюдї:

1. Данкля Ш. – 50 щоденних етюдів-вправ.
2. Кайзер Г. – Етюдї (т.т. II, III).
3. Крейцер Р. – Етюдї.
4. Мазас Ф. – Етюдї (т.т. I, II)
5. Роде П. - 24 капрїси.
6. Фїорїлло Ф. – 36 етюдів.
7. Вїбранї етюдї. Етюдї в позиціях. /Упорядник К.Фортунатов/.

Полїфонїчні твори:

1. Телеман Г. – Фантазїї для скрипки соло.
2. Бах Й.-С. – Сонати і партїти для скрипки соло.
3. Полїфонїчні твори для скрипки соло (збїрник).

Твори великої форми:

1. Бах Й.-С. – Концерт мї мажор.
2. Брух М. – Концерт g-moll.
3. Венявський Г. – Концерт №2.
4. В'єтан А. – Концерт №
5. Віоттї Дж. – Концерт №22, №24.
6. Кабалевський Д. – Концерт.
7. Конюс Ю. – Концерт.
8. Крейцер Р. – Концерт №13.
9. Лало Е.– «Іспанська симфонїя», ч. I.
10. Мендельсон Ф.– Концерт g-moll.
11. Моцарт В.-А. – Концерти №№ 3, 4, 5.
12. Тартїні Дж. – Соната g-moll.

П'єси зарубїжних авторів:

1. Бах Й.-С. – Арія, Жїга, Бурре, Сарабанда, (обр.Я. Хейфеца), Арія (обр.К.Фортунатова).
2. Бетховен Л. – Романси G-dur, f-moll.
3. Верачїні Ф. – Сарабанда.
4. Венявський Г. – Куявяк, Мазурка, Легенда, Капрїс a-moll.
5. А. Вєтан – Балада і полонез.
6. Гендель Г.-Ф. – Арія (обр. К.Мостраса).
7. Глюк Х. – Мелодїя.

8. Госсек Ф. – Жига.
9. Давід Ф. – Етюд.
10. Дакен А. – «Зозуля».
11. Дворжак А. – Гумореска.
12. Дрдля Ф. – Серенада.
13. Еллертон Г. – Тарантелла.
14. Крейслер Ф. – Сициліана і Ригодон.
15. Лауб – Канцонетта.
16. Массне Р. – Роздум.
17. Прокоф'єв С. – «Монтеккі і Капулетті».
18. Рахманінов С. – Вокаліз.
19. Рубінштейн А. – Ауер Л. – Мелодія
20. Сарасате П. – Інтродукція і тарантела.
21. Форе Г.- Ельман М. – Пробудження.
22. Хачатурян А. – Ноктюрн.
23. Чайковський П. – Збірник п'єс для скрипки.
24. Шер В. – «Метелики»
25. Шнітке А. – Сюїта в старовинному стилі.
26. Шопен Ф. – Ноктюрн F-dur.

П'єси українських авторів:

1. Барвінський В. – Гумореска на народні теми.
2. Вериківський М. – Пісня із «Української сюїти».
3. Жербін – Прелюд.
4. Зноско-Боровський О. – «Пісня і коломийки».
5. Кос-Анатольський А. – Куявяк і Оберек із балету «Сойчине крило».
6. Косенко В. – «Мрії».
7. Левицький І. – «Дума про Нечая».
8. Лисенко М. – Елегія, Пряля.
9. Лятошинський Б. – Мелодія.
10. Людкевич С. – «Квочка».
11. Ревуцький Л. – Інтермеццо.
12. Сімович Р. – Колискова.
13. Скорик М. – Колискова, Вальс, «Діброва зелена».
14. Солтис А. – «На полонині».
15. Фільц Б. – Аркан, Весняний романс.

Методичне забезпечення курсу

Основна література

1. Ауер Л. Моя школа гри на скрипке. Інтерпретація произведений скрипичної класики / Л.Ауер. – М.: Музыка, 1965. - 272 с.
[Електронний ресурс] - <http://leaserang.weebly.com/blog/leopoljd-auer-moya-shkola-igri-na-skripke>
2. Василевич М.О. Формування досвіду сценічної витримки виконавців-інструменталістів у системі професійної мистецької освіти // Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття. – Матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: 2016. - 751 с.
3. Григорьев В.Ю., Гинзбург Л.С. - История скрипичного искусства в трех выпусках. Учебник для вузов/ В.Ю. Григорьев, Л.С. Гинзбург - М.: Музыка, 1990, 285 с. [Електронний ресурс] - <http://www.rulit.me/books/istoriya-skripichnogo-iskusstva-v-treh-vypuskah-vypusk-1-read-178094-1.html>

4. Стеценко В. – Методика навчання гри на скрипці / В.Стеценко. – К.: Музична Україна, 1974. – Ч.І - 170 с.
5. Стеценко В. – Методика навчання гри на скрипці / В. Стеценко. - К.: Мистецтво, 1964. – Ч.ІІ - 154 с.
6. Янкелевич Ю. - Педагогическое наследие. - М.: Музыка. 1983. – 253с. – [Електронний ресурс] - <http://listid.ru/item/804447>

Додаткова література

1. Григорьев В. - Леонид Коган / В.Григорьев. М.: Музыка, 1984. – 30с.
2. Гуральник Н.П. Развитие скрипковой школы Східної Європи ХХ століття: історія, теорія, методика: навч.-метод. посібник / Н.П. Гуральник. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. – 144с.
3. Гуревич Л. – Скрипичные штрихи и аппликатура как средство интерпретации / Л. Гуревич. Л.: Музыка, 1988. – 165с.
4. Гутников Б. Об искусстве скрипичной игры / Б. Гутников. – Л.: Музыка, 1988. - 56 с.
5. Кан А. – Радости и печали: Размышления Пабло Казальса / А. Кан. – М.: Прогресс, 1977. – 229с.
6. Лесман И. Очерки по методике обучения игре на скрипке / И. Лесман. М.: Гос.муз.изд-во, 1964. - 272 с.
7. Мейлих Е. – Джордже Энеску / Е. Мейлих. - Л.: Музыка, 1980. – 80 с.
8. Очерки по методике обучения игре на скрипке: Вопросы техники левой руки скрипача: Сб.статей. Учебное пособие для музыкальных училищ и консерваторий / под ред. М.С.Блока. – М.: Музиздат, 1960, - 203 с.
9. Раабен Л. – Жизнь замечательных скрипачей / Л.Раабен. – М., Л.: Музыка, 1967. – 212 с.
10. Раабен Л. – Скрипка / Л. Раабен. - М., Гос.муз.изд-во, 1963. - 96 с.
11. Вопросы скрипичного исполнительства и педагогики: Сб. статей. Сост. С.Сапожников.- М.: Музыка, 1968. – 148 с. Очерки по методике обучения игре на скрипке: Вопросы техники левой руки скрипача.

Додаткові ресурси

- Робоча навчальна програма з дисципліни.
- Нотна література.
- Література з питань інструментального виконавства.
- Література з питань методики інструментального виконавства
- Аудіо- та відеозаписи занять, концертних виступів видатних педагогів і виконавців.